

PARDUBICKÝ KRAJ

Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2019 – 2021

**Souhrnné vyhodnocení naplňování cílů za rok 2021;
Přínos Krajského plánu za období 2019 – 2021
v jednotlivých oblastech a Závěrečné shrnutí Krajského
plánu za období 2019 – 2021**

Souhrnné vyhodnocení naplňování cílů za rok 2021

Dne 18. 12. 2018 byl usnesením Zastupitelstva Pardubického kraje Z/293/18 schválen čtvrtý Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2019 – 2021 (Krajský plán), na jehož přípravě se podílely jednotlivé odbory Krajského úřadu Pardubického kraje (dále i KrÚ Pk) a další subjekty. Tento strategický dokument vznikl za účelem zmírňování dopadů zdravotního postižení a vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením ke stejně aktivnímu životu, jako mají osoby bez zdravotního postižení.

V dokumentu jsou zmíněny významné oblasti života osob se zdravotním postižením, které má Pardubický kraj (dále i Pk) reálnou možnost ovlivnit. Cíle a opatření tohoto strategického dokumentu byly zaměřeny na vytváření podmínek pro zlepšení kvality života osob se zdravotním postižením v Pk. Jejich naplňování je i s příslušnými termíny v kompetenci zainteresovaných odborů KrÚ Pk, případně dalších subjektů.

Koordinátorem naplňování a vyhodnocování Krajského plánu je odbor sociálních věcí, který pravidelně 1x ročně předkládá Radě Pardubického kraje zprávu o plnění úkolů, přičemž vychází z podkladů odborů KrÚ Pk odpovědných za realizaci cílů a opatření Krajského plánu, která jsou v jejich gesci či v gesci dalších subjektů.

Na základě předložených podkladů zainteresovaných odborů KrÚ Pk a dalších subjektů se v jednotlivých oblastech Krajského plánu podařilo v roce 2021 v souhrnu následující:

2. Osvětová činnost

Jedním z důležitých cílů Krajského plánu v osvětové oblasti je pokračovat v prohlubování vzdělávání zaměstnanců veřejných institucí a informování veřejnosti o nejrůznějších aspektech života a specifických potřebách osob se zdravotním postižením a způsobech pomoci. Díky osvětě si může veřejnost uvědomit problémy vyplývající z jednotlivých druhů zdravotního postižení a vnímá osoby se zdravotním postižením jako rovnocenné partnery. V roce 2021 byly nejrůznější akce a vzdělávání rušeny a přeloženy z důvodu nepříznivé epidemiologické situace vyvolané COVID 19. Proběhlo vstupní vzdělání úředníků úředně samosprávných celků, a to jak prezenční formou, tak formou e-learningových kurzů, zážitkové semináře i akce podporované z rozpočtu Pk, položky Příspěvky a záštity v oblasti osob se zdravotním postižením (kancelář hejtmána). Významnou akcí, která se v roce 2021 uskutečnila, bylo slavnostní předání ceny Duhové křídlo, které se uskutečnilo v září 2021 ve Svitavách. Jedná se o nejvyšší regionální ocenění těch, kteří pracují v sociálních službách a ve prospěch osob se zdravotním postižením.

Povědomí veřejnosti o problematice osob se zdravotním postižením bylo v průběhu roku 2021 naplňováno různými formami - v podobě tiskových zpráv, průběžně zveřejňovaných informací na internetových stránkách Pardubického kraje, facebooku Pardubického kraje, v Duhových novinách (www.duhovenoviny.cz), na facebooku Duhových novin, Školském portálu, prostřednictvím rozesílání hromadných e-mailů, dále pak i v rámci akcí pro organizace osob se zdravotním postižením. Co se osvěty kulturních akcí týká, na letácích a pozvánkách je minimálně uváděn telefonický kontakt, který mohou osoby se zdravotním postižením využít pro své dotazy. Na webových stránkách organizací Pk je dostupná informace o přístupnosti budov muzeí, galerií a knihovny pro osoby se zdravotním postižením, případně jsou zde zveřejněny akce vhodné pro tuto skupinu návštěvníků.

3. Oblast přístupnosti staveb, dopravy a informací

Odstraňování architektonických bariér, bariér v dopravě i v informacích probíhalo průběžně také v roce 2021. Odbor majetkový, stavebního řádu a investic provádí metodickou činnost a poradenství v rámci pravidelných porad s pracovníky obecných stavebních úřadů obcí a měst Pk, týkající se tématu obecných technických požadavků zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. Tímto dochází mimo jiné i ke zvyšování odbornosti kompetentních pracovníků na úřadech, pracovníci obcí/obecních a městských úřadů (zejm. odbory doprav, stavební a majetkové odbory) Pk jsou informováni o aktuálních změnách v Národním rozvojovém programu mobility pro všechny a o možnostech čerpání finančních prostředků. Probíhají konzultace s pracovníky obecných stavebních úřadů, kteří informace předávají dále na příslušné odbory svých obcí. Také v roce 2021 proběhly pravidelné metodické kontroly stavebních úřadů. Z nich lze konstatovat, že pracovníci obecných stavebních úřadů aplikují vyhlášku Ministerstva pro místní rozvoj č. 398/2009 Sb., o

obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, ve znění pozdějších předpisů, v rámci výkonu své správní činnosti. Možnost cíleného a rozsáhlejšího školení pracovníků stavebních úřadů na území Pk nebyla v roce 2021 využita.

V roce 2021 byly v rámci Individuální dotace poskytované odborem sociálních věcí podpořeny organizace mapující přístupnost objektů a infrastruktury.

Informace o přístupnosti veřejných objektů jsou doplněny u prezentací jednotlivých měst a obcí na krajském turistickém portálu Pk www.vychodni-cechy.info. Data jsou průběžně aktualizována a zveřejňována Českou abilympijskou asociací z.s. (www.caacz.cz) na krajském turistickém portálu. Aktualizované informace o objektech zasílá Česká abilympijská asociace průběžně na speciální e-mailovou adresu bezbarier@czecot.com.

Významným počinem roku 2021 bylo uzavření smluv s novými poskytovateli autobusové dopravy na období deseti let. Noví poskytovatelé autobusové dopravy garantují nasazení nízkopodlažních (bezbariérových) autobusů. Tyto autobusy budou průběžně vybavovány vnějším a vnitřním informačním systémem, který oznamuje názvy zastávek. Současně budou vybavovány také informačním systémem pro osoby se zrakovým postižením – povelovým vysílačem pro nevidomé a slabozraké. V roce 2021 byla dokončena spolupráce Pk s Univerzitou Pardubice, Dopravní fakultou, při mapování bariérovosti autobusových zastávek v obcích s rozšířenou působností. Výsledky šetření byly zveřejněny na stránkách Pardubického kraje. Do budoucna je zvažováno uvedení symbolů bezbariérovosti do jízdních řádů. Co se dosud v oblasti dopravy nepodařilo, je propojit integrovaný dopravní systém Pardubického a Královehradeckého kraje se Statutárními městy Pardubice a Hradec Králové. V roce 2021 se Dopravnímu podniku města Pardubic podařilo vyměnit odbavovací zařízení za nové, což v umožňuje používat kartu IREDO také v prostředcích MHD a majitelům karty IDS IREDO nebo IN karty Českých drah je umožněno platit v dopravních prostředcích Dopravního podniku elektronickou peněženkou.

4. Oblast vzdělávání a školství

Naplňování Krajského plánu v oblasti školství roce 2021 opět zásadně ovlivnila opatření související s pandemií COVID 19. V lednu zůstaly školy kromě mateřských škol a 1. – 2. ročníků základních škol uzavřené a přešly na distanční formu vzdělávání, od března do poloviny dubna byly pak zavřeny všechny školy. K běžnému způsobu vzdělávání se školy vracely postupně nejprve formou rotační výuky, a plně bylo vyučování obnoveno až koncem měsíce května. Způsob výuky a komunikace zejména s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami přizpůsobovali učitelé jejich možnostem a individuálním podmínkám.

V souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pardubickém kraji (2020 – 2024) byla věnována pozornost rozvoji přístupu škol k vytváření rovných příležitostí pro vzdělávání dětí a žáků se zdravotním znevýhodněním. K významnému posunu podpory rozvoje jejich vzdělávacího potenciálu přispěla Školská inkluzivní koncepce Pardubického kraje (2020 – 2021). Velkým přínosem pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami byla v dostatečné míře poskytovaná podpůrná opatření, a to zejména prostřednictvím asistenta pedagoga ve třídě a poskytování speciálních vzdělávacích pomůcek. Od podzimu 2021 se daří ve větší míře zapojovat žáky se zdravotním znevýhodněním do neformálního vzdělávání – školní družiny, zájmové aktivity, mimoškolní akce.

K profesionálnímu růstu pedagogických pracovníků na všech úrovních přispěly vzdělávací semináře poskytované Centrem celoživotního vzdělávání Pardubice a Národním pedagogickým institutem Pardubice. Krajské Centrum primární prevence provozované Pedagogicko-psychologickou poradnou Ústí nad Orlicí poskytovalo podporu zákonným zástupcům i pedagogům nepřetržitě, avšak z důvodu pandemie se nepodařilo realizovat všechny plánované zážitkové programy. Služby poskytované školskými poradenskými zařízeními jsou přijímány pozitivně jak rodiči, tak školami. Dlouhodobě jsou negativně vnímány dlouhé objednací lhůty k vyšetření. V roce 2021 se podařilo navýšit úvazek surdopeda ve Speciálně pedagogickém centru (SPC) Skuteč, který je k dispozici klientům celého kraje.

5. Oblast zdraví a zdravotní péče

Jedním z hlavních cílů Krajského plánu je přispět k zajištění a udržení dostupné a kvalitní péče pro osoby se zdravotním postižením, což se ukázalo jako velmi důležité také v roce 2021, zejména pak v období nepříznivé epidemiologické situace vyvolané COVID 19.

Také v roce 2021 probíhala distribuce průkazů osob s poruchou autistického spektra (PAS) vyhotovených Ministerstvem zdravotnictví. Smyslem průkazu je usnadnění komunikace osob s PAS, a to nejen v prostředí poskytování zdravotních služeb, ale i při kontaktu s úřady či v zátěžových situacích. Průkaz zaznamenal zvýšenou poptávku, a to v souvislosti s tím, že opravňoval k tzv. "bezrouškové" přepravě v městské hromadné dopravě.

Ve zdravotnickém zařízení Nemocnice Pardubického kraje, a.s., byla v průběhu roku 2021 dokončena výstavba pavilonu psychiatrické péče (od 1. 7. 2019 – 30. 6. 2021). Pavilon zahrnuje dvě lůžkové stanice (20 lůžek v uzavřeném režimu, 30 v otevřeném režimu, což je dvojnásobek oproti původnímu stavu), denní stacionář pro 25 klientů, ambulanci a oddělení klinické psychologie.

V oblasti reformy psychiatrické péče v roce 2021 pokračovala spolupráce Pk s Ministerstvem zdravotnictví, primárně v rámci činnosti regionální konzultanta pro psychiatrickou péči pro Pk, dále v rámci aktivit projektů reformy péče o duševní zdraví zaměřených na deinstitucionalizaci služeb, multidisciplinaritu, kvalitu poskytovaných služeb, destigmatizaci cílové skupiny atd.

V průběhu roku 2021 byl aktualizován Krajský plán sítě služeb pro osoby s duševním onemocněním (2022 – 2030), jehož finální verze byla předložena Zastupitelstvu Pardubického kraje dne 22. 2. 2022. Cíle a opatření tohoto plánu jsou provázány s opatřeními střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb a sítě sociálních služeb.

Na úrovni kraje je zachována Komise Rady Pk pro koordinaci služeb v oblasti duševního zdraví, podpůrnou roli mají pracovní skupiny (v roce 2021 zejména skupina pro děti v riziku vzniku duševního onemocnění).

Pk navázal v průběhu roku 2021 úzkou spolupráci s Psychiatrickou nemocnicí Havlíčkův Brod, a spolu s Královéhradeckým a Středočeským krajem vytvořil systém mapování pacientů psychiatrické nemocnice za účelem zjištění jejich potřeb, možností a překážek jejich propuštění z hospitalizace, mapování potřebných kapacit sociálních služeb v kraji atd.

V roce 2021 pokračovala spolupráce sociálních služeb, zdravotnických zařízení, obcí a opatrovníků při řešení situace osob s duševním onemocněním, zejména dlouhodobých pacientů psychiatrických nemocnic a léčeben.

V listopadu 2021 Pk zpracoval žádost o poskytnutí finančních prostředků ze státního rozpočtu v „Programu pro financování sociální části center duševního zdraví (CDZ) a multidisciplinárních týmů pro cílové skupiny dětí, lidí s demencí, lidí s problematikou závislosti a lidí s nařízeným ochranným léčením pro rok 2022“. Projekt předpokládal podporu sociální části CDZ v Pardubicích a Chrudimi a zajištění pozice koordinátora reformy psychiatrické péče po skončení projektů Ministerstva zdravotnictví. Výsledek dotace není znám.

6. Oblast zaměstnávání

Základním cílem Krajského plánu v oblasti zaměstnávání je podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením a cílené podporování sociálního podnikání.

V roce 2021 bylo pokračováno v nastaveném. Mnohé akce se přes nepříznivou epidemiologickou situaci z důvodu COVID 19 nekonaly či byly minimalizované. Z těchto důvodů se v roce 2021 neuskutečnil tradiční Galavečer oceňování dobrovolníků nevládních neziskových organizací a společensky odpovědných firem, v jehož rámci jsou oceňováni zaměstnavatelé osob se zdravotním postižením. Akce byla přesunuta na rok 2022. Byl vytvořen Katalog sociálního podnikání v našem kraji, jehož distribuce probíhala v roce 2021. Cílem tohoto katalogu je zvýšit povědomí o sociálním podnikání a rozmanité nabídce sociálních podniků.

Také v roce 2021 podpořil náš kraj sociální podnikání v rámci dotačního programu. Ve spolupráci s Koalicí nevládek Pardubicka, z.s. (KONEP) zrealizoval 4 unikátní Burzy filantropie. Uskutečnily se ve všech okresech Pk – v Pardubicích 21. 6.; v Hlinsku 23. 6.; v Ústí nad Orlicí 6. 10. a ve Svitavách 20. 10. 2021.

Osobám se zdravotním postižením se v roce 2021, v rámci pracovní rehabilitace a aktivní politiky zaměstnanosti (regionální a celorepublikové projekty) věnoval Úřad práce ČR.

Pro zintenzivnění práce s osobami zdravotním postižením byl ve všech okresech Pk využíván interní poradenský program „**Poradenský program pro osoby se zdravotním postižením.**“ Průběh tohoto interního poradenského programu byl i v roce 2021 negativně ovlivněn nepříznivou epidemiologickou situací z důvodu COVID 19. Kromě realizace pracovní rehabilitace vlastními poradci úřadu práce či ve spolupráci se zaměstnavateli osob se zdravotním postižením využívá úřad práce projektu „**Vývoj a pilotní ověření konceptu pracovní rehabilitačního střediska**“ (realizace 2020 – 2022).

7. Oblast volnočasových aktivit – kultura, cestovní ruch a sport

Hlavním cílem Krajského plánu je napomoci osobám se zdravotním postižením zapojit se aktivně do kulturních a sportovních aktivit. Četné akce byly s ohledem na nepříznivou epidemiologickou situaci z důvodu COVID 19 v roce 2021 zrušeny či přesunuty. Z tohoto důvodu nebyly sportovní akce podporované Pk zaměřené na zdravotně postižené sportovce zveřejněny ani v kalendáři akcí pro rok 2021 na portále Pk. Podpořeny byly projekty handicapovaných sportovců. V roce 2021 nebyla poskytnuta žádná individuální dotace ani v dotačním programu „Podpora budování infrastruktury cestovního ruchu v Pardubickém kraji“ cílená na projekty podporující vybudování bezbariérového přístupu. V průběhu roku 2021 byl vypracován a pilotně vyhlášen nový dotační program pro rok 2022 pod názvem „Podpora bezbariérového cestovního ruchu v Pardubickém kraji“. Program je zaměřen na dílčí podporu budování infrastruktury nezbytné a vhodné pro rozvoj bezbariérového cestovního ruchu na území Pk.

Co se oblasti kultury týká, výstavní činnost všech kulturních příspěvkových organizací (dále jen organizace) byla v roce 2021 ovlivněna nepříznivou epidemiologickou situací v celé České republice. Všechna muzea a galerie byly uzavřeny pro veřejnost od 1. 1. 2021 do 2. 5. 2021. Krajská knihovna v Pardubicích byla uzavřena od 1. 1. 2021 do 15. 2. 2021 a dále byly poskytovány služby pro veřejnost prostřednictvím výdejového okénka.

Kulturní akce (výstavy, semináře aj.) pořádané v organizacích jsou určeny pro všechny návštěvníky, tedy i pro osoby se zdravotním postižením. Informace o přístupnosti na jednotlivé akce jsou uváděny na pozvánkách nebo webových stránkách organizací. Osoby se zdravotním postižením mohou žádat o podporu v rámci vyhlášeného dotačního programu Pk v oblasti kultury. Ve všech kulturních organizacích osoby se zdravotním postižením využívají systém slev na vstupném. V některých organizacích je vstupné zdarma, někde je vstup o 50 % levnější. Ve Východočeské galerii v Pardubicích umožňují vstup do výstavních prostor nevidomým osobám i s vodícím psem.

Na zámku v Pardubicích je zpřístupněna archeologická expozice *Proti proudu času – Pardubicko v pravěku a raném středověku*. Součástí expozice je hmatová stezka *Hmatem do pravěku*, prostřednictvím které návštěvníci zažijí pravěk doslova „na vlastní kůži“. Zrakově postižený člověk se s ostatními návštěvníky vydá na cestu zpět časem. K dispozici jsou repliky nádob, nástrojů a spon, kterých je možné se dotknout. Návštěvník tedy nebude o nic ochuzen, stezka a katalog s názvem *Hmatem do pravěku* ho zavede do všech místností a ke všem tematickým blokům. Speciální katalog, dílo studentů Univerzity Karlovy a Univerzity Pardubice, obsahuje text ve zvětšeném černotisku pro slabozraké návštěvníky a přepis do Braillova písma. Katalog je obohacen i reliéfními obrázky.

V Domě U Jonáše zpřístupnila Východočeská galerie v Pardubicích stálou expozici *Jedno místo prázdné*. Díky projektu Umění vnímání, spolufinancovaného z dotace Ministerstva kultury, je expozice obohacena o haptické pomůcky a audionahrávky přibližující výtvarné umění osobám se zrakovým postižením. Sochař Robert Buček vytvořil haptické přepisy tří děl ze sbírek Východočeské galerie v Pardubicích. Těchto pomůcek se mohou návštěvníci dotýkat a vnímat, tak umělecká díla hmatem. Zároveň byly digitalizovány audio vzpomínky umělců zastoupených na výstavě a vytvořeno speciální zázemí, kde je možné si v klidu uvedené nahrávky vyslechnout a prostudovat si obrazovou dokumentaci. Návštěvníci zde najdou také další podpůrné podklady – vytištěné reprodukce jednotlivých děl z expozice, uložené v deskách a doplněné o nezbytné pomůcky jakými jsou pro tyto osoby baterka či speciální lupa. Mohou si tak v klidu jednotlivá díla prohlédnout detailně z blízka a v případě potřeby zlepšit světelné či jiné podmínky.

V rámci projektu Ministerstva kultury z programu Podpora expozičních a výstavních projektů bylo uspořádáno i školení pracovníků galerie vedené pracovníky z TyfloCentra Pardubice, o.p.s., které osvětlilo, jak komunikovat s lidmi se zrakovým postižením a jak jim usnadnit prohlídku galerie.

Organizace v následujících letech plánuje projekt rozšířit a pokračovat ve snaze zpřístupňovat expozice galerie lidem s hendikepem.

V roce 2021 bylo realizováno odborem kultury, sportu a cestovního ruchu školení zaměřené na problematiku osob se zdravotním postižením pro kulturní organizace zřizované Pk. Školení uspořádala Národní rada osob se zdravotním postižením ČR pro Pk pro muzejní pedagogy. Během školení byli účastníci seznámeni s tím, jak komunikovat a přistupovat k osobám s různými typy zdravotního postižení.

8. Oblast sociálních věcí

Hlavní strategií Pk je zajištění běžného způsobu života osobám se zdravotním postižením a jejich rodinám v jejich přirozeném prostředí, kdy jsou respektovány jejich potřeby a je podporována jejich schopnost samostatně se rozhodovat a vést plnohodnotný a co nejvíce nezávislý život. Pardubický kraj na potřeby osob se zdravotním postižením reaguje. Základní krajskou strategií v oblasti sociálních služeb, která definuje žádoucí směr rozvoje sociálních služeb, je Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2019 – 2021. Zastupitelstvo Pk schválilo dne 14. 12. 2021 Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2022 – 2024. Současně byla schválena síť sociálních služeb na období platnosti střednědobého plánu, tj. 2022 – 2024. Aktualizace sítě sociálních služeb probíhá pravidelně nejméně jednou ročně. Aktualizace střednědobého plánu je možná v případě potřeby reagovat na nové jevy, které nejsou v plánu uvedeny. Střednědobý plán a síť služeb byly aktualizovány usnesením zastupitelstva dne 22. 2. 2022.

Náš kraj na svém území podporuje a vytváří podmínky k poskytování dostupných sociálních a navazujících služeb. V roce 2021 byly podporovány sociální služby a navazující činnosti ve prospěch osoby se zdravotním postižením v rámci schválených dotačních programů.

Při poskytování sociálních služeb v Pk je uplatňován individuální přístup k uživatelům a jsou respektovány jejich potřeby; v maximální možné míře je podporována jejich samostatnost, jejich rozhodování v péči o vlastní osobu, při zajištění chodu domácnosti, aj. Nadále probíhá transformace pobytových sociálních služeb. Náš kraj je v této oblasti v České republice jedním z průkopníků transformace, kde se daří postupné opouštění ústavních zařízení. V průběhu roku 2021 opustily dvě organizace sociálních služeb našeho kraje, v rámci transformace, historické budovy - hrad Rychmburk a zámek Bystré u Poličky. Obě organizace změnily také svůj název. Domov na hradě Rychmburk se nově jmenuje Domov Na cestě, a Domov na zámku Bystré si zvolil název Centrum sociálních služeb Bystré. Uživatelé těchto služeb bydlí v běžné komunitě a vedou život obdobný životu v přirozeném prostředí s využitím sociálních služeb.

V Domově pod hradem Žampach byla v průběhu roku 2021 otevřena samostatná dětská domácnost v domku v Žamberku pro 5 dětí. Vznikla zde i kapacita odlehčovací služby, která v rámci krátkodobého pobytu může odlehčit pečujícími rodičům. Domov pod hradem Žampach zajišťuje také specializovanou službu pro děti a mladé dospělé s náročným chováním (s poruchami autistického spektra). O tuto službu je velký zájem, a proto je připravováno navýšení kapacity této nedostatkové služby. V době pandemie bylo dokončeno nové Centrum denních aktivit U Šimona v areálu na Žampachu. Uživatelé pobytových i nepobytových sociálních služeb se zde mohou zapojit nejen do dílenských činností, ale mohou využívat také sociálně terapeutické aktivity.

Odlehčovací služby pro 4 osoby otevřelo nové Centrum odlehčovacích služeb ve Slatiňanech (v rámci služby příspěvkové organizace Domov sociálních služeb Slatiňany). Tyto odlehčovací služby slouží klientům s mentálním či kombinovaným postižením ve věku od 3 – 80 let na omezenou dobu, na odlehčení péče pro jejich rodiny.

Přínos Krajského plánu za období 2019 – 2021 v jednotlivých oblastech

Oblast osvěty:

- ✓ Pravidelně je realizováno vzdělávání pracovníků územně samosprávních celků a příspěvkových organizací Pk v komunikačních dovednostech při jednání s osobami se zdravotním postižením.
- ✓ V našem kraji jsou podporovány neziskové organizace při vytváření a realizacích projektů na téma komunikace s osobami se zdravotním postižením, domácí násilí, diskriminace osob se zdravotním postižením.
- ✓ Téma osob se zdravotním postižením je reflektováno v propagačních materiálech kraje, kulturních a osvětových akcích pořádaných krajem. Pk se problematikou osob se zdravotním postižením dlouhodobě zabývá koncepčně ve svých strategických dokumentech.
- ✓ Každoročně je realizováno slavnostní předání ceny „Duhové křídlo“ – ocenění za činnost ve prospěch osob se zdravotním postižením.

Oblast přístupnosti staveb a dopravy a informací pro osoby se zdravotním postižením:

- ✓ V našem kraji působí poradenská střediska bezbariérovosti, jež se podílí na vytváření vstřícného prostředí pro všechny osoby, včetně osob se zdravotním postižením.
- ✓ Stanoviska a výsledky mapování jsou zveřejňovány na webových stránkách České abilympijské asociace, z.s. (<http://www.caaos.cz/nase-aktivity/konzultace-bezbarierovosti/>). Zde je možné dohledat přístupnost nejrozličnějších objektů (škol, zdravotnických zařízení, úřadů, apod.), a to dle Metodiky kategorizace přístupnosti objektů. Data jsou průběžně aktualizována. Tyto informace jsou uvedeny také na: <https://www.pardubickykraj.cz/pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim>; www.vychodnicechy.info.
- ✓ V rámci programové dotace Pk jsou podporovány organizace poskytující speciální dopravu pro osoby se zdravotním postižením a organizace mapující přístupnost objektů a infrastruktury.
- ✓ Na základě zmapování bezbariérovosti KrÚ Pk byly provedeny stavebně technické úpravy úřadu.
- ✓ Ve veřejně spravovaných, zřizovaných a zakládaných organizacích Pk jsou, dle možností a v souladu s platnou legislativou, průběžně odstraňovány architektonické bariéry (objekty školských zařízení, včetně škol, v nichž se vzdělávají či mají vzdělávat žáci se specifickými potřebami; ve zdravotnických; kulturních; rekreačních a sociálních zařízeních,...).
- ✓ V Pk je kladen důraz na zajištění bezbariérovosti prostředků veřejné hromadné dopravy. V roce 2021 došlo k uzavření smluv s novými poskytovateli autobusové dopravy, kteří garantují nasazení nízkopodlažních (bezbariérových) autobusů.
- ✓ Ve spolupráci Pk s Univerzitou Pardubice, Dopravní fakultou, byla zmapována bariérovost autobusových zastávek v obcích s rozšířenou působností.
- ✓ Po provedení výměny odbavovacího zařízení na Dopravním podniku města Pardubic lze používat kartu IREDO také v prostředcích MHD. Majitelům karty IDS IREDO nebo IN karty Českých drah je zároveň umožněno platit v dopravních prostředcích Dopravního podniku elektronickou peněženkou.
- ✓ Při výstavbách a rekonstrukcích objektů spojených s veřejnou hromadnou dopravou je dodržována platná legislativa v oblasti přístupnosti staveb a průběžně jsou také zaváděny vhodné informační a orientační systémy – vizuální, audiovizuální signalizační tabule na zastávkách, nástupištích, piktogramy, orientační a informační systémy pro občany se zdravotním postižením, apod. V jízdních řádech integrovaného dopravního systému Pk jsou průběžně označovány také garantované nízkopodlažní spoje a zastávky splňující nároky na bezbariérový výstup.
- ✓ Podařilo se zpřístupnit informace pro osoby se zdravotním postižením na různých komunikačních kanálech KrÚ Pk – úřední deska Pk, krajský turistický portál - www.vychodnicechy.info, webové stránky Pk pro osoby se zdravotním postižením – <https://www.pardubickykraj.cz/pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim> (s odkazem na Duhové noviny – noviny pro osoby se zdravotním postižením v Pardubickém

[a Královéhradeckém kraji](#)), v sekci pro osoby se zdravotním postižením, materiály příspěvkových organizací Pk.

- ✓ Upraveny byly webové stránky Pk (<https://www.pardubickykraj.cz/prohlaseni-o-pristupnosti>) a příspěvkových organizací, a to v návaznosti na zákon č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- ✓ Na recepcích budov KrÚ Pk jsou k dispozici šablony pro osoby zrakově postižené sloužící k podpisům.
- ✓ Na KrÚ Pk byla v roce 2019 zřízena Tichá linka. V rámci této linky mohou neslyšící osoby využívat online tlumočení či online přepis. Tichou linku mohou využívat nejen na rÚ Pk, ale i na jiných místech v Pk (městské úřady, kontaktní pracoviště ÚP ČR, nemocnice, aj.). Aktuální mapa umístění Tiché linky je dostupná na: <https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?mid=1ZDDyFpmEUGoznDF0K5f1LPEsWMxgRmlx&ll=49.79786638461126%2C15.45210639999992&z=7>.

Oblast vzdělávání a školství:

- ✓ Jsou vytvářeny podmínky pro úspěšné vzdělávání všech žáků, tedy i těch se zdravotním postižením, aby měli stejnou šanci na vzdělávání formou inkluzivního vzdělávání. Při výuce je přihlíženo k vrozeným schopnostem a možnostem žáků s cílem maximálně rozvinout jejich potenciál, a jsou vytvářena konkrétní opatření podporující žáky i pedagogické pracovníky.
- ✓ Daří se zajišťovat včasnou intervenci a předškolní vzdělávání dětí s poruchou komunikace, sociální interakce a poruchou autistického spektra od 18 měsíců do 7 let věku, zejména prostřednictvím činnosti Metodického a vzdělávacího centra. Spoluprací participujících subjektů, mezi nimiž je i KrÚ Pk, se daří umístit děti s vyšším stupněm zdravotního postižení do předškolního vzdělávání.
- ✓ Do vzdělávacího procesu jsou zapojována školská poradenská zařízení, a to zvláště v těch případech, kdy je tento proces nějakým způsobem znesnadněn. Konkrétní podpůrná opatření jsou žákům se speciálními vzdělávacími potřebami poskytována bez ohledu na formu vzdělávání.
- ✓ Krajské pracoviště Národního institutu vzdělávání poskytuje 24 školám v Pk podporu společného vzdělávání, a to v rámci činnosti Centra podpory školám v oblasti společného vzdělávání. Další pomoc v oblasti rozvíjení rovných příležitostí ve vzdělávání je poskytována v rámci I-KAP Pk II (Implementace krajského akčního plánu Pardubického kraje II).
- ✓ Postupně jsou odstraňovány architektonické bariéry ve školách, v nichž jsou vzdělávání žáci a studenti s potřebou bezbariérového přístupu.

Oblast zdraví a zdravotní péče:

- ✓ Pk je zapojen do programu Přátelská nemocnice. Díky tomuto programu se postupně zlepšuje firemní kultura, prostředí, péče o pacienta, je zaváděno dobrovolnictví, probíhá informování a provázení ve složitých situacích spojených s nemocí, rozvíjí se psychologická pomoc zaměstnanců. Postupně došlo ke sjednocení nemocničních webů, jejich obsahu a poskytovaných informací.
- ✓ Ve zdravotnických zařízeních Pk probíhají průběžně nové úpravy, rekonstrukce, výstavby, které směřují k postupnému odstraňování bariér a dalšímu zlepšování péče o pacienty, včetně osob se zdravotním postižením. V předchozím období byla dokončena výstavba nového pavilonu psychiatrie v Pardubické nemocnici, dále pak vznikly nové výjezdové základny záchranné služby v našem kraji, a to ve Starých Čivčích, Chrudimi, Seči, Moravské Třebové. Výstavby a modernizace probíhají také v dalších zdravotnických zařízeních – např. Nemocnici následné péče v Moravské Třebové, v Léčebně dlouhodobě nemocných Rybitví či Odborném léčebném ústavu Jevíčko, aj.
- ✓ Ve spolupráci s pediatrií se v našem kraji uskutečnil screening dětí s poruchou autistického spektra (dále jen „PAS“). Probíhá distribuce Průkazu pro osoby s poruchou autistického spektra.

- ✓ Dlouhodobě důležitým tématem je reforma psychiatrické péče, která se dotýká nejen oblasti zdraví a zdravotní péče.

Oblast zaměstnávání:

- ✓ Úřad práce ČR v rámci celorepublikových i regionálních individuálních projektů a pracovní rehabilitace pracuje intenzivně s osobami se zdravotním postižením.
- ✓ Na webových stránkách Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Pardubicích, v sekci poradenství pro osoby se zdravotním postižením, a na webových stránkách KrÚ Pk, pro osoby se zdravotním postižením, jsou uvedeny aktuální kontakty na pracovníky vykonávající specializované poradenství pro osoby se zdravotním postižením.
- ✓ KrÚ Pk a jeho příspěvkové organizace upřednostňují naplňování povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením formou přímého zaměstnávání těchto osob před jinými formami plnění této povinnosti, a to v souladu se zákonem č. 435/2014 Sb., o zaměstnanosti.
- ✓ KrÚ Pk je jedním ze společensky odpovědných zaměstnavatelů, kteří podporují také firemní dobrovolnictví a umožňují svým zaměstnancům věnovat se jeden pracovní den dobrovolnické pomoci.
- ✓ Pk je průkopníkem v oblasti sociálního podnikání. S ohledem k chybějícímu zákonu o sociálním podnikání, je tato oblast podporována z dotačního programu, který byl v souvislosti se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením od roku 2016 upraven, a je zaměřen nejen na podporu sociálního podnikání na území Pk, ale také na podporu sociálního podnikání v rámci praxí studentů (také handicapovaných) v sociálních podnicích.
- ✓ Byl vytvořen Katalog sociálního podnikání v našem kraji, jehož cílem je zvýšit povědomí o sociálním podnikání a rozmanité nabídce sociálních podniků.
- ✓ Pk ve spolupráci s Koalicí nevládek Pardubicka, z.s. (KONEP) realizuje unikátní Burzy filantropie. V tomto dobročinném projektu se setkává neziskový, firemní, veřejný sektor a společně podporují nejrůznější originální projekty, mezi nimiž jsou i projekty zaměřené na osoby se zdravotním postižením.

Oblast volnočasových aktivit – kultura, cestovní ruch a sport:

- ✓ Postupně se zlepšuje přístupnost turistických cílů a tras pro osoby se zdravotním postižením. V souladu s platnou legislativou vedoucí k odstraňování bariér jsou prováděny stavební úpravy a průběžné stavební úpravy. V některých případech, zejm. v historických objektech památkově chráněných, ve kterých sídlí příspěvkové organizace Pardubického kraje v oblasti kultury, jsou řešeny z technických důvodů jen částečně.
- ✓ Realizovány jsou projekty zaměřené na kulturní, sportovní a jiné společenské aktivity osob se zdravotním postižením v rámci vyhlášených dotačních programů.
- ✓ Osoby se zdravotním postižením v našem kraji využívají systém slev v kulturních institucích zřizovaných Pk.
- ✓ Podporovány jsou aktivity provozované v Autokempu Buňkov – Břehe u Přelouče, který nabízí v našem kraji unikátní produkt „Dovolenou bez bariér“ se specializovanými službami pro osoby se zdravotním postižením. Jedná se zejm. o zážitkové pobyty pro handicapované; týdenní pobyty s výcvikem a předáním asistenčních psů novým majitelům; tréninkové pobyty sledge hokejistů či stolních tenistů s mezinárodní účastí a jejich víkendová soustředění; aj. Obsazenost apartmánů v kempu tvoří zhruba z poloviny právě osoby s handicapem, přičemž jsou zde zahrnuty nejen organizované pobyty, ale i individuální pobyty. Mimo sezónu lze bezbariérové apartmány využít i dlouhodobě jako tréninkové bydlení při přestavbách a úpravách vlastního bydlení na bezbariérové.

Oblast sociálních věcí:

- ✓ Pk kraj podporuje a vytváří podmínky k poskytování dostupných sociálních a navazujících služeb také pro osoby se zdravotním postižením, přičemž je uplatňován individuální přístup k uživatelům a jsou respektovány jejich potřeby.
- ✓ Za účelem zajištění vyšší stability krajské sítě sociálních služeb a zjednodušení procesu financování sociálních služeb z úrovně KrÚ Pk bylo schváleno víceleté financování

sociálních služeb a Program víceleté podpory sociálních služeb zařazených do krajské sítě sociálních služeb.

- ✓ Zástupci Pk jsou zapojeni v pracovní skupině pro osoby s poruchou autistického spektra v Pk. Jedním z výstupů této skupiny je i adresář organizací pracujících s osobami s PAS v našem kraji, který je zveřejněn na webových stránkách Pk, a vytvoření specializované služby pro děti a mladé dospělé s náročným chováním v Domově pod hradem Žampach.
- ✓ V našem kraji probíhá transformace pobytových sociálních služeb.
- ✓ Pk je krajem, který se komplexně zabývá změnou systému péče o ohrožené děti a rodiny, a v kontextu transformace systému péče o ohrožené děti řeší situaci umísťování dětí do ústavní péče (***Strategie transformace péče o ohrožené děti a rodiny na území kraje***).
- ✓ Náš kraj podporuje neformální péči prostřednictvím terénních, ambulantních, odlehčovacích služeb, jejichž kapacity jsou postupně navyšování, a prostřednictvím hospicové péče.
- ✓ Vytvořen byl krajský portál životních situací s informacemi o možnostech řešení nepříznivých životních situací, který mohou využít i osoby se zdravotním postižením.

Závěrečné shrnutí Krajského plánu za období 2019 – 2021

Přínosy Krajského plánu za období 2019 – 2021 jsou z výše uvedeného zřejmé. Naplňování některých cílů Krajského plánu za rok 2020 a 2021 ovlivnila opatření související s nepříznivou epidemiologickou situací z důvodu COVID 19. Řešení problémových oblastí osob se zdravotním postižením vyžaduje multidisciplinární přístup. Některá opatření se ve sledovaném období podařilo naplnit zcela, některá jsou plněna částečně, jiná průběžně. Dokumentem, který se bude věnovat problematice života osob se zdravotním postižením v obdobném duchu jako předchozí dokumenty, je Krajský plán na období 2022 – 2026, který byl schválen Zastupitelstvem Pardubického kraje Z/152/21 dne 14. 12. 2021.